

"วอลซิ่ง มาทิลดา"

* ศุภลักษณ์ สอนิชชัย

เมื่อนูญพาวาสนาส่งได้ขี่เรือบินไปเมือง
จิงโจ้ ก็ตั้งใจเอาไว้ว่าจะหาเรื่องสนุกๆ ของเมือง
นั้นมาฝากแฟน สุทธิปริทัศน์ให้จงได้ ตอนนี่
เรื่องสนุกที่ว่านั้นก็มียอยู่แล้ว กลับจากออสเตรเลีย
มาหลายเดือนแล้ว จนป่านนี้ก็ยังไม่ได้เขียน
ต้องมานั่งกุมขมับจะเอาเรื่องอะไรมาเล่าสู่กันฟัง
ก่อนดีละ เพราะเรื่องที่มีเยอะแยะจนลำดับไม่
ถูกนั้นเกือบจะลืมไปหมดอยู่แล้ว เอาอย่างนี้ดี
กว่า เริ่มกันที่สัญลักษณ์ของประเทศ ออสเตรเลีย
เลยก่อนก็แล้วกัน

ก็อย่างที่ใครๆ เขารู้กันนั่นแหละว่า พูต

ถึงออสเตรเลียทุกคนจะต้องนึกถึงจิงโจ้ทันที ตัว
จิงโจ้ที่ยืนสองขากระโดดโหยงๆ นั้นแหละ จิงโจ้
ตัวเมียมีลูกเล็กๆ อยู่ในกระเป๋าหน้าท้อง เวลา
ไปไหนๆ แม่จิงโจ้จะเอาลูกจิงโจ้ติดตัวไปด้วย ที่
จริงนะแม่จิงโจ้อยากจะเอาพ่อจิงโจ้ใส่กระเป๋า
แทนลูก จะได้ไปไหนไปด้วยกันให้มันรู้แล้วรูด
ไป พ่อจิงโจ้จะได้ไม่ไปทำแรดทำจิงโจ้สาว
ขกมวย หรือเล่นโล่สำเภาต่อหน้าต่อตาให้แม่
จิงโจ้รำใจ จิงโจ้มีอยู่หลายพันธุ์ ตัวเล็กบ้าง ตัว
ใหญ่บ้างมีสีต่างๆ กัน

สัญลักษณ์อย่างที่สองก็คือ **นกคัคคะ**

* นักเขียนบทประพันธ์ยอดเยี่ยม รางวัลพระราชทานพระสุรัสวดี จากสมาคมผู้สื่อข่าวบันเทิงแห่งประเทศไทย เรื่อง "แม่เลือกเกิดได้" : กศ.บ. (ภาษาอังกฤษ) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

เบอร์รา นักขนิธน์ตัวโตกว่านกกระजิบ นกกระจอกขนาดน้อยๆ นกพิราบ แต่เสียงร้องผิดกันไกลลิบ นกคู้คคะเบอร์ราร้องเสียงเหมือนคนหัวเราะ สะ-สะ-เอ็ก-เอ็ก-ฮิ-ฮิ-สะ-เอ็ก-เอ็ก ถ้าคนที่เคยฟังวิทยุออสเตรเลีย หรือได้ยินโฆษณาที่ว่า "ดีส์-อัส-ออสเตรเลีย..." ละก็ จะได้ยินเสียงนกที่หัวเราะเป็นแบ็คกราวด์ พุดแล้วก็ขอสรุปว่า ต้องได้ยินนกคู้คคะเบอร์ราหัวเราะเองกับหู จึงจะรู้สึกได้ว่าไอ้นกขนิธน์หัวเราะได้กวนดี ถ้าเป็นนกก็เป็นประเภทหัวเราะน่าเตะชะมัดคณะแหละ

อย่างที่สามก็เห็นจะเป็นนกอีมู นกตัวใหญ่ๆ สูงโย่งที่บินไม่ได้ ได้แต่บินเหมือนไก่ เป็นนกพื้นเมืองของออสเตรเลีย อย่าไปจำสับสนกับนกกระจอกเทศละ นกกระจอกเทศเป็นนกอาฟริกาตัวใหญ่กว่านกอีมู นกสองอย่างนี้อาภัพนัก เสียที่ที่เกิดมาเป็นกับเขาทั้งชาติก็เป็นนกที่บินไม่ได้ ได้แต่วิ่งลูกเดียว นกอีมูมีมากที่ออสเตรเลีย เชื่องคน แต่คุณเอียนนกอีมูนี้ همینสาบชะมัดเลย

สัญลักษณ์อย่างสุดท้ายที่ตั้งใจจะเล่าถึงก็คือ เพลงวอลท์ซิ่ง มาทิลด้า เพลงนี้นะดังกว่าเพลงชาติออสเตรเลียเสียอีก เวลานั้นก็พาทีมชาติออสเตรเลียไปแข่งขันกีฬาโอลิมปิกแล้วชนะได้เหรียญทอง วงดนตรีจะบรรเลงเพลงวอลท์ซิ่ง มาทิลด้า ให้เกียรตินักกีฬาและประเทศออสเตรเลีย เพลงวอลท์ซิ่ง มาทิลด้าจึงเท่ากับเพลงชาติของออสเตรเลีย เพลงที่มีคนรู้จักไปทั่วโลก และคนออสเตรเลียร้องเพลงนี้กันได้ทุกคน

วอลท์ซิ่ง มาทิลด้า เป็นเพลงสนุกฟังง่าย ถ้าจะเปรียบกับเพลงไทยของเราก็คงจะคล้ายๆ กับเพลงรำวงลอยกระทง ที่ร้องติดปากว่าวันเพ็ญเดือนสิบสองน้ำก็นองเต็มตลิ่ง ทำนองนั้นแหละ ที่ว่าคล้ายกันนี้มีหลายอย่าง ประการแรก คือ ความ "ป๊อปปูล่า" ของเพลงพอได้ยินปุ๊บก็รู้ปั๊บทีเดียว คนออสเตรเลียได้ยินวอลท์ซิ่งมาทิลด้าที่ไหนเป็นหูผึ่งเขียวเหมือนกันคนไทยแว่วเสียง "วันเพ็ญ...เดือนสิบสอง..." ละก็ เลือดไทยแล่นซู่ซ่าขึ้นมาทันทีทันควัน ประการที่สอง คือ ความเรียบง่ายของเพลงวอลท์ซิ่ง มาทิลด้า มีเนื้อหาคล้ายนิทานเล่าถึงชายพเนจรร่อนเร่ มีเลื่อมหินหมอนใบทองเที่ยวไปตามแดนกันดารของออสเตรเลียมีใจความย่อๆ ดังนี้

ครั้งหนึ่งนานมาแล้ว ชายพเนจรคนหนึ่งไปพักแรมอยู่ใต้ต้นไม้ข้างหนองน้ำ ขณะที่คอยน้ำดื่มกาแฟเดือดเขาก็ร้องเพลง "มาซิ...มาเรจระบำมาทิลด้ากับฉัน" พอเพลงบรรจบก็จะเป็นสร้อยเพลง ซึ่งเป็นส่วนสำคัญของเพลงที่ใครๆ มักจำได้แต่ท่อนนี้กันทั้งนั้น คือ "วอลท์ซิ่ง มาทิลด้า วอลท์ซิ่ง มาทิลด้า มาซิ... มาเรจระบำมาทิลด้ากับฉัน" เนื้อเพลงยังมีอีกยืดยาวยังไม่จบง่ายๆ แต่ทุกรวรรคจะต้องมีสร้อยเพลงที่ว่านี่ฉันอยู่ด้วย ท่านผู้อ่านคงจะสงสัยละซีว่า... มาเรจระบำมาทิลด้า...นี่นะมัน คือ ยังไงกันแน่มาทิลด้า คือ อะไร และจะ "วอลท์" กับมาทิลด้าได้อย่างไร

เพลงนี้มีประวัติ อะ ไม่ใช่ประวัติของ เพลง ประวัติของชื่อมาทิลด้าต่างหากละ ตามที่ เขาเล่าสู่กันฟัง

เรื่องเขามีว่าอย่างนี้...

เขารู้กันว่าเพราะเพลงวอลท์ซิง มา-ทิลด้านี้เองทำให้คนรู้จัก "ชายพเนจร" หรือ "คนจร" หมอนหมิ่นที่ร่อนเร่ไปตามที่ต่างๆ ไม่มีบ้าน ไม่มีที่อยู่เป็นหลักแหล่งแน่นอน เข้าทำนองนกขมิ้นเหลืองอ่อนคำไหนนอนนั้น...คนจรที่ว่านี้กลายเป็นสัญลักษณ์อย่างหนึ่งของออสเตรเลีย ในยุคที่ค้นพบทวีปออสเตรเลียใหม่ๆ หรือในยุคก่อสร้างประเทศออสเตรเลียโน่น คนจรที่ว่านี้ ไม่ใช่พวกโบกรถข้างทางขออาศัยติดรถไปข้างหน้า ไม่ใช่คนชนอนข้างถนนแบบที่คนอังกฤษเขาเรียกว่าคนจรจัด และไม่ใช่ความอยุ่ลูกทุ่งรับจ้างทำงานในนาเป็นครั้งเป็นคราว อย่างที่คนอเมริกันเรียกว่า "โฮโบ" และก็ไม่ใช่ว่าพวกเขาจะมาเที่ยวรับจ้างเขาตะไปหมด พอเจ้าของผลอกก็โยมของ เหมือนอย่างที่เจอเจอกันในบางประเทศ

คนจรของออสเตรเลียเป็นพวกที่รักชีวิตอิสระท่องเที่ยวไปตามใจชอบ อยากทำงานก็ไปรับจ้างเขาตัดขนแกะบ้าง เก็บเกี่ยวพืชผลในไร่บ้าง ชี้เกียจก็หยุดทำงาน หาทີ่เหมาะๆ ได้ต้นไม้โน่นป่า เลือกเอาตรงที่ใกล้ๆ "บิลลาบอง" หรือหนองน้ำจะได้มีน้ำดื่มกาแฟกิน เอาไม้งามปักเข้าสองอันก่อไฟ แล้วเอาหม้อโลหะเล็กๆ ที่หิวมาด้วยใส่น้ำตั้งไฟ ตัวเองก็ปูผ้าใบได้ร่มไม้

นอนกระดิกขา ตีมด้ากับความงามของแสงแดดที่ส่องลอดใบไม้ลงมารำไรๆ ฟังเสียงนกร้องเพลง หรือไมก็ร้องเพลงแข่งกะนกคอยกาแพเดือด เท่านั้นชีวิตก็แสนจะสุข

ปกติแล้ว คนพเนจรผู้พิสมัยฟุ้งฟ้างและดวงดาวแทนหลังคาบ้าน จะท่องเที่ยวไปเรื่อย ๆ เวลาทำงานก็ไม่รับค่าจ้างเป็นเงิน มักจะรับเอาอาหารแห้ง พวกแป้ง น้ำตาล ชา กาแฟเป็นของตนแทน ทำงานเสร็จแล้วก็ไปต่อไป

ถ้าจะพูดไปแล้วคนจร หรือคนพเนจร หรือที่ออสเตรเลียเขาเรียก "Swagman" นี้ไม่ใช่คนกระจองกะทันหัน คนเหล่านี้เป็นคนที่รักอิสระเสรี ต้องการหนีไปให้พ้นจากชีวิตซ้ำซากจำเจอันน่าเบื่อหน่าย ไม่ต้องการผูกตัวเองไว้กับกฎเกณฑ์ของสังคม เรียกว่าเบื่อเล่นละครบนเวทีในเมืองเต็มทนแล้วว้าจันเถอะ หลายคนมาจากตระกูลผู้ดีมีเงินมีชื่อเสียงและที่สำคัญ คือมีการศึกษาด้วย เขาออกไปใช้ชีวิตคำไหนนอนนั้นด้วยความหลงใหลซาบซึ้งในคำว่า "อิสระเสรี" เหนืออื่นใดอย่างเดียวก๊ๆ และที่ใดเล่าจะทำให้คนรู้สึกเช่นนั้น ถ้าไม่ออกไปอยู่กับธรรมชาติ คนจรจึงพิสมัยการแรมคืนใต้ฟ้ากว้างที่มีแต่ดาวเป็นเพื่อนทุกคืนๆ

คนจรมีสถาปัตยกรรมที่เรียบง่ายไม่เก๋ไก๋ อย่างแรกก็คือ ผ้าใบมอมๆ ม้วนหนึ่งที่เรียกว่า "บลูอิ" ติดหลัง ผ้าใบเก่าๆ ผืนนี้ใช้ปูนอนตอนกลางคืน ตอนเช้าก็เอาสัมภาระต่างๆ วางบนนั้น แล้วก็ม้วนผ้าใบเก็บข้าวของกับอาหารแล้วเอา

และในไม่ช้าคนจรทั้งหลายก็รับเอาชื่อของมาทิลดามาใช้เรียกผ้าใบปูนอนกันทุกคน พอจะเริ่มออกเดินทางเอาผ้าใบขึ้นสะพานหลัง คนจรจะพูดว่า "ไป มาทิลดา ถึงเวลาไปนอนกันแล้ว"

กวีชาวออสเตรเลียท่านหนึ่ง ชื่อ เอ.บี.ปีเตอร์สัน หรือ "แบนโจ" เกิดจินตนาการเมื่อได้ยินเรื่องราวของคนจรกับมาทิลดา จึงแต่งโคลงขึ้นบทหนึ่ง ซึ่งต่อมาได้กลายเป็นคำร้อง "วอลท์ซิ่ง มาทิลดา" ร้องกันแพร่หลายในประเทศออสเตรเลีย จนเป็นสัญลักษณ์อย่างหนึ่งของออสเตรเลีย

บทกวีของ "แบนโจ" ซึ่งกลายมาเป็นคำร้องเพลง วอลท์ซิ่ง มาทิลดา ขึ้นต้นว่า

Once the jolly swagman camp'd by
a billabong

Under the shade of collabah tree

And he sang as he watched and
waited till his billy boiled

*Waltzing Matilda Waltzing Matilda

You'll come a Waltzing Matilda with
me

And he sang as he watched and
waited till his billy boiled

ตรงวรรคที่ใส่เครื่องหมายดอกจันเอาไว้ เป็นสร้อยเพลงเสียทีหนึ่ง คนส่วนมากจำได้เฉพาะสร้อยเพลงเท่านั้น

วอลท์ซิ่ง มาทิลดา ท่อนสุดท้ายมีเนื้อร้องว่า

Up jumped the swagman sprung in
the billabong

You'll never catch me alive said he,

And his ghost may be heard as you
passed by the billabong

Waltzing Matilda, Waltzing Matilda

You'll come a Waltzing Matilda with
me

And he sang as he watched and
waited till his billy boiled

"...แล้วชายพเนจรก็โดดลงไปในหนองน้ำ ร้องทำท่ายปีศาจนั้นว่า เอ็งจับข้าเป็นๆ ไม่ได้หรอก และถ้าข้าตาย เอ็งผ่านหนองน้ำนี้เมื่อไรละก็ ข้าจะชวนเอ็งมาเร่ร่อน มาทิลดากับข้า"

"...วอลท์ซิ่ง มาทิลดา, วอลท์ซิ่ง มาทิลดา มาซิ, มา, มาเร่ร่อนมาทิลดากัน"

อยากให้ผู้อ่านได้เห็นคนออสเตรเลียที่จับกลุ่มร้องเพลงวอลท์ซิ่งมาทิลดา เวลาเขาร้องเขาจะปรบมือ กระตืบเท้า เคาะกะโหลก กระลา กระบอง กระบอง ให้จังหวะกันเป็นที่สนุกสนาน สำราญบานใจไปตามๆ กัน ชวนให้เราเ็นึกสนุก ต้องแตกปากร้องตะโกน "วอลท์ซิ่ง มาทิลดาๆ ๆๆ" ตามไปกับเข้าด้วยทุกที ทั้ง ๆ ที่เราไม่ใช่เลือดเนื้อเชื้อไขออสเตรเลียซักหน่อย เห็นมัยยะว่าอิทธิพลของเพลงวอลท์ซิ่งมาทิลดานี้ไม่เบาเลย

เที่ยว □□